

Til Miljø- og Fødevareklagenævnet
via klageportalen

Klage over

Husdyrgodkendelse til Barmarksprojekt meddelt af Assens Kommune den 4. juni 2026
Sags nummer ved Assens Kommune: 25/8424

Klagepunkter

1. **Skov, der er ældre end 200 år**
2. **Manglende offentlig høring vedr. halmfyrets 20 meter høje skorsten**
3. **Natura 2000, N112 og fremtidens natur**
4. **Erhvervsmæssig nødvendighed, industrilignende karakter og barmarksprojekt**
5. **Det samlede IE-anlæg**
6. **Halmfyret**
7. **Samfundshensyn**

Forord

Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Assens (herefter DN Assens), mener at Assens Kommunes husdyrgodkendelse til etablering af 8000 m² kyllingestalde på barmark skal ophæves. Vi ser at barmarksprojekter har opsættende virkning og vi mener det giver god mening ift. unødvendige miljøbelastninger og værdispild.

Denne klage vedrører ikke kun opførelsen af to store stalde til produktion af slagtekyllinger, men også de forudsætninger og vurderinger, som lægges til grund ved etablering af et større husdyranlæg i landzone som barmarksprojekt.

DN Assens vurderer, at barmarksprojektet hverken er tilstrækkeligt eller korrekt belyst. Dette uddybes nærmere i de følgende klagepunkter.

DN Assens mener, at de økonomiske og proportionalitetsmæssige vurderinger, som er foretaget vedrørende reduktion af ammoniakemission og kvælstofpåvirkning, i *for høj* grad tilgodeser landmandens økonomiske interesser på bekostning af natur og miljø.

DN Assens finder, at proportionalitetsprincippet bør vurderes ud fra en samlet helhedsbetragtning, hvor også de samfundsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser indgår for.....

.....**tænk hvis den økonomiske belastning** ved nye husdyrgodkendelser ikke længere skal vurderes efter proportionalitetsprincippet, så kan der stilles krav om:

- at 23 % ammoniakemission erstattes af 68 % ammoniakemission
- at det er *den bedst anvendelige teknik* og ikke blot *blandt de bedst anvendelige teknikker*
- at én produktionsbygning op er lig én produktionsbygning ned (ligesom vindmøller)
- når et husdyrbrug udvides, så gælder udvidelsen ikke forøget ammoniakemissionen

1. Skov, der er ældre end 200 år

DN Assens mener, at naturen *ikke* er fyldestgørende belyst. Ca. 500 meter nord for projektet ligger en gammel skov, som også fremgår af kort fra 1780.

DN Assens har kigget ind i praksis - afgørelse af 24. september 2021 (Miljø- og Fødevareklagenævnet, 20/06875 og 20/06882) **og anfører derfor:**

- at Assens Kommune ikke har foretaget en fyldestgørende undersøgelse af ammoniakfølsomheden af skoven 500 m nord for projektet.
- at der ikke ses henvisninger til årstidsobservationer, fastlagt tålegrænseniveau mm.
- at kommunes konklusion i naturvurderingen ikke er korrekt: *”Da ingen af naturområderne får en merdepositionen er 1 kg N pr. år pr. ha eller mere har Assens Kommune ikke foretaget en nærmere konkret vurdering af naturområdernes tålegrænse, da det må antages at områderne ikke ændre tilstand som følge af det på nuværende tidspunkt forespurgt.”*

Kategori 3 natur må maksimalt modtage 1,0 kg/ha/år i merdeposition medmindre kommunen vurderer at området ikke påvirkes negativt af en større merdeposition. En skov ca. 500 m nord for ejendommen modtager 0,4 kg ammoniak i merdeposition.

Depositionsberegninger kan ses i IT-ansøgningsskemaet og i nedenstående tabel.

Navn	Kategori	Opdræt	Navn	Redud natur	Merdeposition (kg N/ha/år)	Avvik	Tålegrænse (kg N/ha/år)
K1 mosse N2	Kategori 3	Amnager	0	S	0,2	0,8	0,4
K1 skov N	Kategori 3	Amnager	0	S	0,4	0,6	0,2
K1 skov S	Kategori 3	Amnager	0	S	0,2	0,8	0,4
K1 træer N2	Kategori 3	Amnager	0	NS	0,2	0,8	0,4

Udklip fra Miljøkonsekvensrapporten side 13

DN Assens mener at tålegrænserne sandsynligvis er overskredet og at mer-deposition ikke kan stå alene i en vurdering - her mangler en baggrundsbelastning.

DN Assens bemærker ifm., med nedenstående citat fra naturvurderingen:

”Der blev ikke registreret bilag IV-arter i forbindelse med besigtigelse af dele af naturområderne og der findes ikke registrering af bilag IV-arter i området”

- manglende registrering af bilag IV-arter er ikke usædvanligt i et område, hvor offentligheden ikke har adgang - for det kræver ofte at private registrerer deres observationer på fx arter.dk.
- hvilke naturområder blev besigtiget og hvornår?
- af naturvurderingens forside fremgår ”Forhåndsvurdering § 3, bilag IV, N2000 – Forespørgsel” - dermed er det ikke en reel naturvurdering.

DN Assens mener, at når nye anlægs beregninger af ammoniakemission - som dette - bruger *mer*-deposition som den overvejende formulering - fremfor kumulativ deposition -, så er det ikke korrekt belyst.

2. Manglende offentlig høring vedr. halmfyrets 20 meter høje skorsten

Efter den offentlige høring, blev projektet ændret væsentligt, ved tilføjelse af et 1,2 MW halmfyre med en 20 meter høj skorsten i en separat bygning - som en del af barmarksprojektet.

Ændringen har ikke været sendt i offentlig høring.

DN Assens mener, at ændringen er væsentlig fordi:

- skorstenen ændrer projektets visuelle fremtræden.
- skorstenen skal indgå i vurderingen af projektets industrilignende karakter.

Et flertal i Byrådet besluttede den 27. maj 2026, at ændringen ikke skulle i offentlig høring.

DN Assens mener, at en offentlig høring ikke alene skal opfylde et formelt krav, men også kan bidrage til at forbedre projekter gennem offentlighedens viden og bemærkninger. Borgerinddragelse - herunder samarbejde med lokalafdelinger af landsdækkende foreninger - kan spare anseelige mængder kommunal sagsbehandlingstid. De muligheder bortfaldt, da den ændrede ansøgning med halmfyr og 20 meter skorsten ikke blev sendt i fornyet høring.

Sagen har betydning *ud over* det konkrete projekt, fordi den kan få betydning for, hvordan fremtidige barmarksprojekter og større IE-husdyrbrug vurderes.

I et andet godkendt barmarksprojekt - IE kyllingefarm Roldvej, Vissenbjerg, ser DN Assens også afgørende ændringer på vej - efter den endelige godkendelse.

3. Natura 2000, N 112 og fremtidens natur

"Fremtidens natur" ligger ikke langt ude i fremtiden, da Assens Kommune blot 18 dage efter offentliggørelse af Barmarksprojektet, offentliggjorde landzonetilladelse (sags nr. 26/5382) til et kvælstof-reducerende naturprojekt i det samme område - et projekt som bl.a. afvander den mark Barmarksprojektet skal ligge på.

I husdyrgodkendelsen står: "En del ammoniakfølsomme Natura 2000-sønaturlyper er endnu ikke kortlagt." DN Assens mener ikke, at denne vurdering er korrekt.

I den Grønne Trepert, er netop dette vandopland i Assens Kommune udpeget som det område, der skal reducere den største mængde kvælstof.

Alligevel fremgår det af Husdyrgodkendelsens naturvurderingen, at:

"Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 112 Lillebælt, der ligger ca. 5 km vest for det forespurgtes placering. Grundet den store afstand er det vores vurdering, at det forespurgte ikke vil påvirke naturlyper eller arter på udpegningsgrundlaget negativt."

DN Assens mener vurderingen herover står i skarp kontrast til kommunens landzonetilladelse (sags nr. 26/5382): *"Projektet ligger ikke i et Natura 2000-område, men har afstrømning til Natura 2000-område nr. 112 Lillebælt. Det vurderes, at projektet vil have en positiv effekt på området, da kvælstoftilførslen reduceres."*

DN Assens har i flere sager gjort Assens Kommune opmærksom på, at afstanden til Natura 2000-område N 112 Lillebælt Nord ikke kan anvendes som begrundelse for, at et projekt ikke vil påvirke Natura 2000-området negativt.

Assens Kommune har nu selv anerkendt, at projekter udenfor Natura 2000-områder kan påvirke Natura 2000 områder gennem afstrømning.

DN Assens mener, at den ansøgte husdyrgodkendelse, vil betyde *mere* kvælstof og ammoniak bl.a. til omtalte naturprojekt, hvis formål er at reducere netop kvælstof og ammoniak til N 112.

4. Erhvervsmæssig nødvendighed, industrilignende karakter og barmarksprojekt

Erhvervsmæssig nødvendighed: DN Assens kan ikke se, hvorfor en kyllingeproduktion er en nødvendighed for, at en stor svineproduktion kan opretholdes. Dette forhold er ikke belyst i materialet.

Hvis begrundelsen er, at landmanden har vurderet, at svineproduktion ikke er fremtiden, bør en eventuel kyllingeproduktion i stedet etableres i de eksisterende bygninger. Af en netop udkommet rapport, fremgår det, at de fleste svinestalde relativt nemt kan ombygges til kyllingeproduktion. Dermed undgås efterladte og tomme bygninger, hvilket er et problem i det åbne land.

Industrilignede karakter: citat fra Husdyrgodkendelsen side 24: *"Assens Kommune vurderer, at det ansøgte staldanlæg ikke kan karakteriseres som værende af industrilignende karakter. Selvom det samlede staldanlæg med det ansøgte, bliver på 11.400 m² skal det ses i forhold til, at andre husdyrbrug i Assens Kommune har betydelig større brutto arealer. Derudover har Miljø- og Fødevareklagenævnet i afgørelser været oppe på over 20.000 m², før staldanlæg er blevet karakteriseret som industrilignende."*

DN Assens mener, at projektet har industrilignende karakter. Det er kategoriseret som et IE-anlæg og byggeriets omfang er betydeligt - det er et barmarksprojekt og den 20 meter høje skorsten vil fremstå markant i landskabet.

DN Assens finder det bemærkelsesværdigt, at skorstenen ikke indgår i landskabsvurderingen og at der heller ikke er foretaget en vurdering af anlæggets visuelle påvirkning set fra Turupvej, selv om det er her, flest mennesker færdes, og hvor der er et direkte udsyn til projektet.

DN Assens ser at kravene til beplantningen af læhegn side 26 ikke stiller krav om, hvornår læhegnet skal plantes, hvordan det skal vedligeholdes og krav om efterbeplantning.

DN Assens mener, at en færdig beplantningsplan og diverse krav til læhegnet skal være belyst i sin helhed i Husdyrgodkendelsen, da det hører under planloven.

DN Assens mener at vurderinger af "industrilignende karakter" altid bør tage udgangspunkt i det ansøgte projekt, individuel vurdering af de konkrete forhold, målsatte tegninger (så højder ikke kan ændres senere) - og ikke som en vurdering, der bygger på sammenligning med eksempler fra andre steder i kommunen - fordi de er næppe startet som barmarksprojekter.

Barmarksprojekt: DN Assens mener, at barmarksprojekter bør undgås, da de skaber mulighed for yderligere bebyggelse. I denne sag ses allerede en hal til opbevaring af halm samt en bygning til et halmfyrd med en 20 meter høj skorsten. Der kan senere opføres yderligere bygninger, hvilket den nuværende lovgivning ikke kan forhindre, når først et barmarksprojekt er gennemført.

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne kan sige nej! Og vil de ikke det, kan de stille skærpede krav. Man kunne fx stille krav om at den samlede ammoniakemission ikke må overstige det eksisterende husdyrbrug - krav om 68 % ammoniakreduktion i alle stalde - krav om varmepumpe som varmekilde - krav om tag på gyllebeholderen - krav om at stalde skal fjernes, når de ikke længere bruges til er-

hvervsmæssigt husdyrbrug - krav om ,at det nye byggeriet skal gøres mindre - og krav om, at der allerede ligger planer for, hvordan der skiftes til fremtidige skrabeekyllinger/økologiske kyllinger osv.

DN Assens mener at ovenstående kunne være rimelige krav ifm. store husdyrudvidelser og/eller barmarksprojekter.

5. Det samlede IE-anlæg

Af den seneste miljøansøgning fremgår følgende om griseproduktionen:

"Hele produktionsapparatet er løbende blevet energioptimeret de seneste år, hvor de energiforbrugende aktiviteter er blevet gennemgået. Motorerne i ventilationssystemet i staldene er alle blevet udskiftet og er CE-mærkede. Ventilationsanlæggene rengøres jævnligt med henblik på energieffektiv drift. Ventilationen i alle stalde har et temperaturreguleret styresystem, der sikrer, at ventilationen kører optimalt og energieffektivt."

DN Assens mener ikke, at disse tiltag bidrager til en reduktion af det samlede IE-anlægs ammoniakudledningen. Beskrivelsen omhandler udelukkende energibesparende foranstaltninger og ikke ammoniak-reducerende teknologier.

Da hele bedriften skal vurderes samlet, savner DN Assens en vurdering af, om overskudsvarmen fra griseproduktionen kan udnyttes til opvarmning af kyllingestalden. En sådan løsning vil kunne forbedre den samlede ressourceudnyttelse og reducere energiforbruget.

DN Assens mener, at projektet burde være underlagt skærpede krav, sådan som lovgivningen lægger op til for områder, med særlig følsomhed ift. *mer*tilførsel af kvælstof og ammoniak. Der findes teknologier på Miljøstyrelsens positivliste, som kan reducere ammoniakudledningen væsentligt mere end de valgte. Ved at bruge de skærpede krav på det samlede IE-anlæg, kan ammoniakudledningen reduceres til et niveau, der ligger samme sted som den nuværende svineproduktion.

DN Assens mener at skærpede krav og muligheder bør indgå i myndighedens vurdering af det samlede IE-anlæg.

6. Halmfyret

Da der er tale om en meget varmekrævende produktion, vurderer DN Assens, at af et halmfyret ikke er i overensstemmelse med BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og svin, vedtaget i medfør af artikel 75, stk. 2, jf. artikel 13, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU om industrielle emissioner.

BAT-konklusionerne lægger vægt på en høj energieffektivitet. Biomassefyring er ikke den mest miljøvenlige løsning. Varmepumper er væsentligt mere energieffektive, har et lavere miljøaftryk og udgør en mere fremtidssikret løsning - både teknologisk og som langsigtede klima- og energimål.

DN Assens forstår at ansøger har halm til rådighed fra egen bedrift. DN Assens finder, at halmen med fordel kan tilbageføres til jorden - derved understøttes jordens svampe- og bakterieliv, samtidig med at opbygningen af humuslaget forbedres. Et højere humusindhold øger jordens evne til at tilbageholde vand, hvilket vil reducere udvaskningen af næringsstoffer.

DN Assens vurderer at anvendelsen af både halm og træpiller som varmekilder i et nyopført, moderne IE-anlæg ikke lever op til BAT-kravene.

7. Samfundshensyn

Vi befinder os i en tid, hvor der arbejdes intensivt på at reducere udledningen af kvælstof og ammoniak fra landbruget for at sikre et godt vandmiljø, herunder beskyttelsen af drikkevandet.

Samtidig er det erkendt, at Danmark ikke når målene i EU's vandrammedirektiv inden 2027. Fristen er blevet udskudt flere gange, men ligger nu fast, og Danmark risikerer bøder, hvis direktivets krav ikke opfyldes.

I det berørte område er vandløbene klassificeret med *moderat* økologisk tilstand, men de skal opnå *god* økologisk tilstand. En øget udledning af kvælstof og ammoniak, vil derfor bringe samfundet endnu længere væk fra målopfyldelsen.

I den foreliggende godkendelse tager alle vurderinger udgangspunkt i, at projektet overholder BAT-kravene med et minimum. Der er ikke vurderet på det samlede områdes belastning af naturen - og naturen er allerede stærkt påvirket af kvælstof og ammoniak. Vurderingen hviler dermed alene på overholdelse af minimumskravene for dette enkelte projekt - hvor der primært opereres med mer-påvirkning - og ikke med en helhedsvurdering af projektets samlede miljøpåvirkning.

DN Assens mener, at der ikke er foretaget en vurdering af de samfundsøkonomiske konsekvenser af tilladelsen. Øget udledning vil medføre, at områdets øvrige landmænd mødes med skærpede krav om reduktion af kvælstof- og ammoniakudledningen, fx gennem tvungne efterafgrøder. Området er allerede blandt de områder i Danmark, der er underlagt de strengeste krav. Hertil kommer de ekstra omkostninger for samfundet, når der skal udtages mere landbrugsjord for at opfylde miljømålene.

Afsluttende bemærkninger og anmodning

DN Assens mener at:

- disse kyllingestalde ikke er begrundet som nødvendige
- at der er tale om industrilignende byggeri
- at naturkonsekvenserne er ikke ordentligt belyst
- og at godkendelsen bør ophæves.

DN Assens ser manglende belysning:

- af ammoniakfølsomhed og tålegrænser vedr. den gamle skov og øvrig natur.
- af kumulative vurderinger/beregninger af ammoniakemissionen.
- af vurderinger i forhold til den lokale trepart, fremtidig natur mm.
- af samfundsinteresser
- af den industrilignende karakter sammen med 20 meter skorsten
- af om produktionsformen er fremtidssikret
- af beplantningsplanen og diverse krav til læhegnet

DN Assens anmoder Miljø- og Fødevareklagenævnet om at tage stilling til:

1. Om følsomheden er korrekt belyst - for den 200 år gamle skov og andre naturområder.
2. Om projektet i overvejende grad modarbejder mod landzonetilladelsen til det nærtliggende vådområde-projekt.
3. Om nødvendigheden af projektet er tilstrækkeligt belyst.
4. Om det industrilignende udseende er tilstrækkelig belyst.
5. Om man kan nøjes med at overholde BAT-kravene med et minimum i et område med krav om maksimal kvælstofreduktion.
6. Om barmarksprojektet kan skabe præcedens for spredt bebyggelse i området.
7. Om sagen samlet set er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan meddeles husdyrgodkendelse.

DN Assens anmoder om, at afgørelsen ophæves.

Skulle sagen blive hjemvist, mener vi - med baggrund i den manglende høring, de manglende naturvurderinger, de manglende kumulative opgørelser, manglende krav til svinebruget mm...- at det bør ske med en helt ny ansøgning - og at man dermed sikrer, at den nye godkendelse hviler på de nyeste love og bekendtgørelser.

Med venlig hilsen

Jess Jørgensen,
DN Assens, Formand
assens@dn.dk

Jannik Jakobsen,
DN Assens, Bestyrelsesmedlem
assens@dn.dk